

ಮರುಗಿದಳು. ಪತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹದಿನೈದು ದಿವಸದವರೆಗೆ ತಪೋವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಅವಳ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಶ್ರೀಹರಿಯು, “ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ಕೆಲದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅದಿತಿ ದೇವಿಯು ಗರ್ಭಧರಿಸಿದಳು. ಇದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವರು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಇಳಿದುಬಂದು ಗರ್ಭಸ್ಥನಾದ ಭಗವಂತನ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು. ಪರಮಾತ್ಮನು ಅದಿತಿದೇವಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಒಡನೇ ೫ - ೬ ವರ್ಷದ ಬಾಲಕನಂತೆ ಬೆಳೆದುಬಿಟ್ಟನು. ದೇವತೆಗಳ ಗುರುಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವತಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ಉಪನಯನ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸೂರ್ಯದೇವನೇ ಈ ಮಗುವಿಗೆ ‘ವಾಮನ’ ನೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದನು. ಅದಿತಿದೇವಿಯು ಕೌಪೀನವನ್ನೂ, ಕುಬೇರನು ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರು. ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಿಯೇ ಮೊದಲ ಮಾತೃಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡಿದಳು.

ತದನಂತರ ವಾಮನನು ಬಲಿಯು ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಯಜ್ಞಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಬಾಲಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. “ಎಲೈ ವಟುವೇ, ನನ್ನಿಂದ ನಿಮಗೆ ಏನು ಬೇಕು? ಕೇಳಿ. ಸಂತೋಷದಿಂದ ದಾನ ಮಾಡುವೆನು” ಎಂದನು. ಆ ಬಾಲವಟುವು, “ನೀನು ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಮೊಮ್ಮಗನಾಗಿರುವೆ. ನೀತಿವಂತನೂ, ಸತ್ಯವಂತನೂ ಆಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ನನಗೆ ನನ್ನ ಪಾದದ ಮೂರು ಅಳತೆ ಭೂಮಿ ಬೇಕು” ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಬಲಿಯು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ದಾನವ ಗುರುಗಳಾದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಹೌಹಾರಿ, “ಈ ವಟುವು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರ. ನಿನ್ನನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ಬಲಿಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಬಲಿಯು ತಾನು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತಿನ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡನು. ಬಾಲಕನ ಪಾದವನ್ನು ತೊಳೆದು ಅದನ್ನು ಶಿರದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ, “ನೀವು ಕೇಳಿದ ಮೂರು ಪಾದದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದನು.

ಕೂಡಲೇ ವಾಮನನು ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದನು. ಒಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಏಳೂ ಲೋಕಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟನು. ಎರಡನೇ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ಭೂಲೋಕ ಇನ್ನಿತರ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕವನ್ನೂ ಅಳೆದನು. ಇನ್ನು ವಾಮನನು, “ಮೂರನೇ ಪಾದವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಡಲಿ?” ಎಂದು ಬಲಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನೇ ತೋರಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಬಂದು, “ನನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ವಾಮನನು, “ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಅನುಗ್ರಹವಿದೆ. ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ, ನೀನು ಪಾತಾಳ ಲೋಕದಲ್ಲಿರು. ನನ್ನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವು ಸದಾ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿರುವುದು. ನಾನೂ ಸಹ ಒಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಿನಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದನು. ಬಲಿಯು ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ ಅಜ್ಞ ಪ್ರಹ್ಲಾದನೊಂದಿಗೆ ಪಾತಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಇಂದಿಗೂ ಬಲಿಯು ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದು, ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಧರಗೆ

ಬರುವನೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಬಲಿಪಾಡ್ಯಮಿಯೆಂದು ಜನರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯದ ಹೂವುಗಳಿಂದ ವಿಶೇಷವಾದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ, ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಬಲಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಪೂಜಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ.

ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ: ಹಿಂದೆ ದ್ರಾವಿಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವ್ರತನೆಂಬ ರಾಜನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಪರ್ಣಕುಟೀರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಸತ್ಯವ್ರತನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡುವಾಗ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನೊಂದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ನೀರನ್ನು ಚೆಲ್ಲಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಅದೇ ಮಾತನಾಡಿ, “ರಾಜನೆ, ಈ ನದಿಯಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮೀನುಗಳು ನನ್ನನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು” ಎಂದಿತು. ರಾಜನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಆ ಮೀನನ್ನು ತನ್ನ ಕಮಂಡಲದಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಮರುದಿವಸ ನೋಡಲು ಕಮಂಡಲವನ್ನೂ ಮೀರಿ ಅದರ ದೇಹ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ನಂತರ ರಾಜನು ಅದನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟನು. ಮರುದಿವಸ ನೋಡಿದಾಗ ಆ ಮೀನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ರಾಜನು ಮತ್ತೂ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಮಾರನೆ ದಿವಸ ಅದೇ ಮೀನಿಗೆ ಸರೋವರದ ಸ್ಥಳವೂ ಸಾಕಾಗದೆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಮುಂದಿನ ದಿನ ಅದೂ ಸಾಕಾಗದೆ ಮೀನನ್ನು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಮೀನು, “ರಾಜನೆ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳಿರುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ತಂದುಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲ” ಎಂದಿತು. ಆಗ ಸತ್ಯವ್ರತನು, “ಕೆಲವೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನೀನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೀನಲ್ಲ, ನೀನು ಯಾರು? ನೀನು ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪವೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

ಸಂತಸಗೊಂಡ ಮೀನು, “ಹೌದು, ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರಿಯಾದ ಭಗವಂತನೇ ನಾನು. ಇಂದಿನಿಂದ ಏಳು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಜಲ ಪ್ರಳಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವೆಲ್ಲ ಮುಳುಗುವುದು. ಆ ಜಲದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ನಾವೆಯೊಂದು ತೇಲಿ ಬರುವುದು. ಆ ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಲು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ವನಸ್ಪತಿಗಳನ್ನೂ ಔಷಧಿಗಳನ್ನೂ ಈಗಲೇ ನೀನು ಸಂಗ್ರಹಿಸು. ತೆರೆಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಆ ನಾವೆಯು ಡೋಲಾಯಮಾನವಾಗುವುದು. ಆದರೂ ನೀನು ಹೆದರಬೇಡ. ನಾನು ಇದೇ ರೂಪದಿಂದ ಬರುವೆನು. ಸರ್ಪವೊಂದರ ಒಂದು ತುದಿಯನ್ನು ನಾವೆಗೂ, ಮತ್ತೊಂದು ತುದಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಕೋಡಿಗೆಗೂ ಕಟ್ಟಿ, ಆಗ ನಾವೆಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಅದೃಶ್ಯವಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ, ಸಮುದ್ರವು ಏಳು ದಿವಸಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಉಕ್ಕೇರಿತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ನಾವೆಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರಿಯಾದ ಭಗವಂತನೂ ಬಂದನು. ಸತ್ಯವ್ರತನಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಲಕ್ಷಣ, ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ, ಭಗವತ್ಸ್ವರೂಪ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದನು. ಇದೇ ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು

ಕೆ. ಆರ್. ಮೋಹನ್

ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ೯೧

ಈ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ೯೨
- ಇವೆರಡೂ ಸುಮಾರು ಒಂದು
ದಶಕದ ಹಿಂದೆ ದಕ್ಷಿಣ
ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯಾದ
ಹಾಲಿವುಡ್ ವೇದಾಂತ
ಸೊಸೈಟಿಯ ಪತ್ರಾಗಾರದಲ್ಲಿ

ದೊರೆತವು. ಈ ಚಿತ್ರವು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ Vedanta Voices
ಪತ್ರಿಕೆಯ ಜೂನ್ ೨೦೦೨ರ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು.
ಚಿತ್ರ ೯೧ ಮತ್ತು ೯೨ - ಇವೆರಡೂ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು
೧೯೦೦ ರಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾನ್‌ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ ನಗರದಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯಲಾಯಿತು.

ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ೯೧

ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಶಿಷ್ಯೆಯಾದ ಇಡಾ ಅನ್ಸೆಲ್ ಅವರು
ವೇದಾಂತ ಸೊಸೈಟಿಗೆ ಈ ಫೋಟೋವನ್ನು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ
ಕೊಟ್ಟಳು. ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ತುಂಬ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ೯೨

ಚಳಿಗಾಲವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಅದಕ್ಕೆ
ತಕ್ಕನಾದ ಪೋಷಾಕನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ತೆರೆದ
ಕಣ್ಣುಗಳು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವಂತಿವೆ. ಒಮ್ಮೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ತಮ್ಮ

ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯೆಯಾದ ಇಡಾ ಅನ್ಸೆಲ್ ಅನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡಲು
ಕ್ಯಾಂಪ್ ಟೇಲರ್ ರೈಲ್ವೇ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆಕೆಯ
ಜೊತೆ ರೈಲುನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾಗ, ರೈಲುಗಾಡಿ ಬಂತು.

ರೈಲುಗಾಡಿಯ ಚಾಲಕ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಭವ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು
ನೋಡಿ, “ಹಲೋ! ಈ ‘ಆಕಾಶ ನಾವಿಕ’ ಯಾರು?” ಎಂದು
ಉದ್ಗಾರ ಮಾಡಿದ. ಧಾರ್ಮಿಕ ನೇತಾರರಿಗೆ ‘ಆಕಾಶ ನಾವಿಕ’
ಎಂದು ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಇತ್ತು. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಕಣ್ಣುಗಳು
ಯಾವತ್ತೂ ಆಕಾಶದತ್ತ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂದು ಇಡಾ ಅನ್ಸೆಲ್
ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ೯೩

ಮಿಸ್. ಬ್ಲಾಂಚೆ ಪಾರ್ಟಿಂಗ್‌ಟನ್ ಎನ್ನುವವಳು
ಸ್ಯಾನ್‌ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ ಕ್ರಾನಿಕಲ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ ವರದಿಗಾರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಳು.
ಆಕೆಯು ನಗರದ ಟರ್ಕ್ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ
ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ, ತನ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಗಾಗಿ ಸಂದರ್ಶನ
ನಡೆಸಿದಳು. ‘ಭಾರತದ ಒಬ್ಬ ಮಸುಕಾದ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿ’ ಎಂಬ
ಶಿರೋನಾಮೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಸಂದರ್ಶನವು
೧೯೦೦ರ ಮಾರ್ಚ್ ೧೮ರಂದು ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಅದರ
ಜೊತೆಗೆ ಈ ಚಿತ್ರವೂ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ
ಶಿಷ್ಯೆಯಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಹ್ಯಾನ್ಸ್‌ಬ್ರೋ ಅವರ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ,